

Πλήρης αποτυχία της φοροεπιδρομής

Η ΤΡΥΠΙΑ ΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΦΕΡΝΕΙ ΝΕΑ ΜΕΤΡΑ

ΚΑΤΑ 945 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

*λιγότερα τα έσοδα
από φόρους το 2017
- Πιο κοντά η περικοπή
των συντάξεων και
του αφορολόγητου*

Την αποτυχία της επιλογής της κυβέρνησης να αυξάνει τους φόρους για να μην περικόπτει δαπάνες αποδεικνύει η ομολογία του υπουργείου Οικονομικών ότι το 2017 θα εισπραχθούν από άμεσους φόρους εισοδήματος τελικώς 945 εκατ. ευρώ λιγότερα σε σχέση με τον στόχο. Οπως συνέβη, όμως, και το 2016, μια σειρά από έκτακτα έσοδα θα ενισχύσει το πλεόνασμα του 2017 οδηγώντας σε υπέρβαση του στόχου. Ωστόσο, πηγές από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, τις Βρυξέλλες και τη Φρανκφούρτη συγκλίνουν στο ότι τα έκτακτα έσοδα (one-off) της διετίας 2016-2017 δεν θα επαναληφθούν το 2018 και έτσι η επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ την επόμενη χρονιά βρίσκεται αυτή τη στιγμή στον αέρα / 2-3

Η τρύπα στα έσο

ΚΑΤΑ 945 ΕΚΑΤ. ευρώ λιγότερα τα έσοδα από φόρους το 2017 - Πλήρης αποτυχία

Την αποτυχία της επιλογής της κυβέρνησης να αυξάνει τους φόρους για να μην περικόψει δαπάνες αποδεικνύει η ομολογία του υπουργείου Οικονομικών ότι το 2017 θα εισπραχθούν τελικώς 945 εκατ. ευρώ λιγότερα έναντι του στόχου από άμεσους φόρους εισοδήματος. Όπως συνέβη, όμως, και το 2016, μια σειρά από έκτακτα έσοδα θα ενισχύσει το πλεόνασμα του 2017 οδηγώντας σε υπέρβαση τον στόχο. Ωστόσο πηγές από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, τις Βρυξέλλες και τη Φρανκφούρτη συγκλίνουν στο ότι τα έκτακτα έσοδα (one-off) της διετίας 2016-2017 δεν θα επαναληφθούν το 2018, και έτσι η επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ την επόμενη χρονιά είναι αυτή τη στιγμή στον αέρα.

Των **ΚΩΣΤΗ Χ. ΠΛΑΝΤΖΟΥ**, **ΑΡΓΥΡΗ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ**
kostisplantzou@gmail.com, apapastathis@gmail.com

Φαίνεται πλέον καθαρά στους αριθμούς ότι ο συνδυασμός των φόρων Τσακαλώτου και των εισφορών Κατρούγκαλου με τον οποίο έκλεισε η πρώτη αξιολόγηση τον Μάιο του 2016 εξάντλησε τη δυναμική του, επιβάρυνε τη ρευστότητα και την πραγματική οικονομία και ανάγκασε χιλιάδες ελεύθερους επαγγελματίες να περάσουν στη μαύρη οικονομία. Ο λογαριασμός αυτής της αποτυχίας θα έρθει τους επόμενους μήνες είτε με τη μορφή νέων μέτρων το 2018, είτε με την επιβολή της μείωσης του αφορολόγητου μαζί με τη μείωση των συντάξεων από 1/1/2019 και την επ' αόριστον αναβολή των θετικών αντίμετρων της κυβέρνησης. Η εξέλιξη αυτή όμως δείχνει και ότι παρά τα πολύ μεγάλα εισπρακτικά όπλα που δεν είχε στο παρελθόν αλλά πλέον διαθέτει και χρησιμοποιεί κατά κόρον το υπουργείο Οικονομικών (online διασύνδεση με τραπεζικούς λογαριασμούς, κατασχέσεις, capital controls, διώξεις κ.λπ.), η φοροδοτική ικανότητα των Ελλήνων έχει εξαντληθεί. Η κυβέρνηση έχασε έτσι το μεγάλο στοίχημα που είχε βάλει για πρωτογενή πλεονάσματα με αυξήσεις φόρων αντί για περικοπές δαπανών, καθώς δεν μπορεί πλέον να προβλέψει σε νέες αυξήσεις φόρων για να καλύψει την τρύπα του 1 δισ. που άνοιξε στα φορολογικά έσοδα το 2017. Για να πείσει τους δανειστές, μπορεί πλέον να μιλά αόριστα για ενεργοποίηση του κόφτη, ταχύτερη εφαρμογή των ψηφισμένων περικοπών στις συντάξεις (κατάργηση της προσωπικής διαφοράς) και νέα μείωση του αφορολόγητου στα 5.700 ευρώ.

Τα μπέρδεψαν

Το νέο αφήγημα της κυβέρνησης, προκειμένου να δικαιολογήσει γιατί (μέσα σε 5 μήνες) πρόλαβε και έπεσε έξω 1,8 δισ. στα έσοδα και 1,15 δισ. στις εισπράξεις άμεσων φόρων (εκ των οποίων τα 945 εκατ. από φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων), είναι ότι για την αστοχία αυτή φταίει η φοροδιαφυγή.

Στο προσχέδιο του Προϋπολογισμού η κυβέρνηση λέει ότι η υστέρηση οφείλεται στη «μείωση της φορολογικής βάσης». Από το οικονομικό επτελείο διευκρινί-

σαν ότι εννοούν πως δηλώθηκαν λιγότερα εισοδήματα απ' όσα υπολόγιζαν ως τον περασμένο Μάιο. Μπερδεύουν όμως, λόγω της ταραχής τους πιθανώς, ότι αν επρόκειτο όντως για μείωση των δηλωθέντων εισοδημάτων, έπρεπε να μιλούν για μείωση της φορολογητέας ύλης και όχι για μείωση της φορολογικής βάσης, που σημαίνει ότι μειώθηκαν αυτοί που πληρώνουν φόρους (αν π.χ. έκλεισαν τις επιχειρήσεις τους, μετανάστευσαν ή τα εισοδήματά τους έπεσαν το 2016 κάτω από το αφορολόγητο όριο).

Όπως και να έχει, η μείωση της φορολογικής βάσης φέρνει πιο κοντά τα μέτρα του 2019 και του 2020. Αυτό αποδεικνύεται και από όσα λέει στη σελίδα 11 το ίδιο το προσχέδιο. Εκεί αναφέρει ότι η κυβέρνηση προωθεί (για μετά το 2018) ένα πακέτο μέτρων με στόχο «την εξοικονόμηση ύψους 2% του ΑΕΠ, που θα προέρχεται 10-μερώς από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης εισοδήματος για τα φυσικά πρόσωπα, με έναρξη εφαρμογής το 2020, και από τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, με μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης, που θα εφαρμοστεί από το 2019». Με δεδομένη τη μείωση της φορολογικής βάσης το 2017, αντιμετωπίζει ως διεύρυνση της φορολογικής βάσης τη μείωση του αφορολόγητου το 2019, ώστε να πληρώνουν φόρους και οι φτωχότεροι, που σήμερα δεν πληρώνουν!

Καμουφλάζ της αποτυχίας

Τα 1,15 δισ. ευρώ που η κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι θα λείψει φέτος από άμεσους φόρους είναι ένα τεράστιο ποσό και προφανώς έχει να κάνει και με τη φοροδιαφυγή, την οποία εξέθρεψαν οι αυξήσεις φόρων, όπως προ μινός παραδέχτηκε και κορυφαίος αξιωματούχος του υπουργείου Οικονομικών, αλλά δεν αρκεί το να ρίχνει το φταίξιμο στους ελεύθερους επαγγελματίες προκειμένου να εξηγήσει το γιατί έπεσε τόσο έξω ο Προϋπολογισμός. Το επείρημα της φοροδιαφυγής άλλωστε δοκίμασε να «παίξει» η κυβέρνηση και πριν από δύο εβδομάδες, όταν διαπιστώθηκε ότι ως τον Αύγουστο είχε ήδη ανοίξει τρύπα 970 εκατ. ευρώ στις εισπράξεις φόρων. Τότε το υπουργείο Οικονομικών είχε ανακοινώσει ότι η υστέρηση οφείλεται στη μεταφορά της έναρξης πληρωμής του ΕΝΦΙΑ από Σεπτέμβριο αντί για Αύγουστο. Τότε υπολόγιζε ότι ο Αύγουστος θα είχε 1,027 δισ. επιπλέον έσοδα αν γινόταν κανονικά η πληρωμή

Ξέμειναν από νέα μέτρα και έρχεται πιο κοντά η περικοπή των συντάξεων και του αφορολόγητου

και, άρα, δεν θα υπήρχε καμία τρύπα αν είχε εισπραχθεί στην ώρα της η 1η δόση του ΕΝΦΙΑ. Λίγες ημέρες αργότερα όμως το επείρημα αυτό εγκαταλείφθηκε και παραδέχθηκε δημόσια ότι ολοκληρω το 2017 θα κλείσει με τρύπα 1,1 δισ. ευρώ. Οι λόγοι δεν είναι άλλοι από τα φυσιολογικά επακόλουθα της στρατηγικής των αυξήσεων φόρων. Συγκεκριμένα:

1 «Μείωση της φορολογικής βάσης» είναι επίσης η μετανάστευση, τα λουκέτα, αλλά και η διακοπή εργασιών που έγινε μαζικά -κατά χιλιάδες- μέσα στο 2016 από ελεύθερους επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις λόγω ΕΦΚΑ (εν όψει των νέων εισφορών του νόμου Κατρούγκαλου) και λόγω της αύξησης των

Ώδα φέρνει νέα μέτρα

της διπλής επιδρομής φόρων και εισφορών από Τσακαλώτο και Κατρούγκαλο

Ο συνδυασμός των φόρων Τσακαλώτου και των εισφορών Κατρούγκαλου, με τον οποίο έκλεισε η πρώτη αξιολόγηση τον Μάιο του 2016, εξάντλησε τη δυναμική του, επιβάρυνε τη ρευστότητα και την πραγματική οικονομία και ανάγκασε χιλιάδες ελεύθερους επαγγελματίες να περάσουν στη μαύρη οικονομία

φόρων για όσους έχουν παράλληλη δραστηριότητα. Καθώς τα κέρδη θα φορολογούνταν με έως και 80%, πολλοί προτίμησαν να διακόψουν τις εργασίες τους -και να επισπράξουν και τους φόρους που είχαν προκαταβάλει το 2015 για το 2016- αντί να δουλέψουν τσάμπα μόνο και μόνο για να πληρώνουν όσα βγάζουν σε έξτρα φόρους για το κράτος. Για παράδειγμα, δικηγόρος με μισθό 30.000 ευρώ και κέρδη από ιδιωτική πελατεία 90.000 ευρώ το 2016 (120.000 ευρώ συνολικά) θα έπρεπε να πληρώσει το 2017 φόρους 90.000 ευρώ. Κλείνοντας το γραφείο του το 2016 (στο οποίο δούλευαν και υπάλληλοι) έμεινε με τον

Η κυβέρνηση έχασε το μεγάλο στοίχημα που είχε βάλει για πρωτογενή πλεονάσματα με αυξήσεις φόρων αντί για περικοπές δαπανών, καθώς δεν μπορεί πλέον να προσβλέπει σε νέες αυξήσεις φόρων για να καλύψει την τρύπα του 1 δισ. που άνοιξε στα φορολογικά έσοδα το 2017

μισθό των 30.000 ευρώ τον χρόνο, αλλά φέτος πήρε και επιστροφή φόρου 30.000 ευρώ, που τον είχε ήδη προκαταβάλει το 2016 για φέτος.

2 Οι απανωτές αυξήσεις στις προκαταβολές φόρου που ζητούσε το κράτος (από 55% το 2015 σε 75% το 2016 και σε 100% το 2017) αποδείχθηκαν μπουμέρανγκ, αφού όσοι διέκοψαν τις εργασίες τους ή είχαν μείωση κερδών τα ζήτησαν τώρα πίσω όλοι μαζί. Αυτό αποδεικνύεται και από την εκρηκτική αύξηση των αιτημάτων για επιστροφή φόρου τον Αύγουστο φέτος. Μετά την εκκαθάριση των δηλώσεων εισοδήματος του Ιουνίου, οι αιτήσεις επιστροφής φόρου αυξήθηκαν κατά σχεδόν 600 εκατ. (σε 2,114 δισ. έναντι 1,527 δισ. ευρώ τον Ιούλιο), ενώ πέρυσι τον Αύγουστο δεν είχε σημειωθεί αύξηση (τότε είχαν μειωθεί κιόλας).

3 Η υπερφορολόγηση ήταν μεν κίνητρο για φοροδιαφυγή, αλλά ήταν και κίνητρο για αύξηση των δαπανών των ελεύθερων επαγγελματιών. Βλέποντας ότι η εξοκονόμηση από περικοπές δαπανών «τιμωρείται» με φόρους και εισφορές έως 80%, πολλοί απέφυγαν να κάνουν οικονομία. Μέχρι πέρυσι μπορεί, π.χ., ένας επαγγελματίας αυτοκινήτιστής να το σκεφτόταν πολύ να δαπανήσει 1.000 ευρώ προκειμένου να αποκτήσει έναν νέο πλοηγό ή να κάνει αλλαγές στα καθίσματα του οχήματος κ.λπ. αν και τα είχε ανάγκη για την επιχείρησή του. Το 2017, όμως, μπορεί να διαπίστωσε ότι είναι καλύτερο να τα δαπανήσει,

αφού θα γλιτώσει 24% από ΦΠΑ και 50%-60% από φόρους εισοδήματος, εισφορά αλληλεγγύης και εισφορές ΕΦΚΑ. Έτσι πολλοί, αντί για κάθε 1.000 ευρώ αποταμίευσης να πληρώνουν 700-800 ευρώ στο κράτος, προτίμησαν να διαθέσουν και τα 1.000 για τις επιχειρήσεις τους.

Με το ίδιο σκεπτικό έγινε ασύμφορη και η διατήρηση δεύτερης εργασίας ή ακόμα και η διεκδίκηση υψηλότερου μισθού (εφόσον καταβάλλεται κανονικά), αφού το καθαρό αποτέλεσμα στην τσέπη του εργαζόμενου συχνά δεν αξίζει καν την ταλαιπωρία να αυξήσει το εισόδημά του. Αντιθέτως, τα στοιχεία της ΕΡΓΑΝΗΣ δείχνουν ότι στην πλειονότητα το 2016-2017 δημιουργούνται (ή μετατρέπονται) θέσεις εργασίας σε part time απασχόλησης με πενιχρούς μισθούς.

4 Η παραπλανητική εικόνα από την αναμενόμενη υπέρβαση του στόχου το 2017 (πρωτογενές πλεόνασμα 2,2% προβλέπει το προσχέδιο έναντι στόχου 1,75%) οφείλεται και στις διπλές εισφορές που πλήρωσαν το 2017 πολλοί ελεύθεροι επαγγελματίες και αγρότες. Τα Ταμεία αναμένεται ότι θα καταγράψουν φέτος έκτακτα έσοδα της τάξης του 1 δισ. ευρώ, γεγονός όμως που δεν θα επαναληφθεί το 2018. Για παράδειγμα, όπως σημειώνει ο οικονομικός αναλυτής **Γιώργος Στρατόπουλος**, λόγω των αλλαγών του τρόπου καταβολής των εισφορών με το πέρασμα στον ΕΦΚΑ «οι ασφαλισμένοι του ΤΣΜΕΔΕ θα καταβάλουν μέσα στην οικονομική χρήση του 2017 όλες τις εισφορές του 2017 και, επιπλέον, τις εισφορές του β' εξαμήνου του 2016. Δηλαδή θα καταβάλουν το ισόποσο εισφορών 1,5 έτους! Ακριβώς το ίδιο συμβαίνει με όλους τους ασφαλισμένους στο Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (γιατροί, δικηγόροι μηχανικοί) και τον ΟΓΑ. Ειδικότερα, οι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Νομικών, που καταβάλλουν εισφορές άπαξ ετησίως, το έτος 2017 θα πληρώσουν τις ετήσιες εισφορές του 2016 καθώς και τις τρέχουσες ασφαλιστικές εισφορές τους στον ΕΦΚΑ για το 2017. Θα καταβάλουν, δηλαδή, εισφορές 2 ετών! Έτσι τα Ταμεία, πέρα από τις εισφορές του 2017, θα εισπράξουν επιπροσθέτως και κατ' εξαίρεση και το 50% των ετήσιων εσόδων (από ασφαλιστικές εισφορές) του ΤΣΜΕΔΕ, του ΤΣΑΥ και του ΟΓΑ και το 100% των ετήσιων εσόδων του Ταμείου Νομικών». Η κυβέρνηση εκμεταλλεύεται επικοινωνιακά αυτή τη συγκυριακή εξέλιξη κάνοντας λόγο για «μείωση της ανεργίας που αύξησε τις εισφορές» παρότι οι αριθμοί δείχνουν ότι τα έσοδα από μισθωτή εργασία δεν αυξάνονται. Πρόκειται προφανώς για... (αυ)απάτη και για μια ακόμη φούσκα που θα σκάσει το 2018.